

Kohtuasi C-489/19 PPU**Eelotsusetaotlus****Saabumise kuupäev:**

26. juuni 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Kammergericht Berlin (Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

26. juuni 2019

Taotluse esitaja:

Generalstaatsanwaltschaft Berlin

KAMMERGERICHT**Kohtumäärus**

[...]

Väljaandmise asjas, mis puudutab

Alžeeria kodanikku

NJ,

kes viibib praegusel ajal seoses teise kohtuasjaga Moabit'i vanglas eelvangistuses [...],

alias

[...],

tegi Kammergericht Berlin'i (Berliini liidumaa kõrgeim üldkohus) 4. kriminaalkollegium 26. juunil 2019 [...] järgmise määruse:

1. Otsuse tegemine väljaandmise lubatavuse kohta peatatakse.
2. Euroopa Kohtule esitatakse ELTL artikli 267 alusel järgmine eelotsuse küsimus: **[lk 2]**

Kas prokuratuuri seotus antavate juhistega takistab kehtiva Euroopa vahistamismääruse tegemist tema poolt ka siis, kui Euroopa

vahistamismääruse täitmisele eelneb vahistamismääruse tegemise otsuse ulatuslik kohtulik kontroll?

3. Eelotsusetaotluse suhtes taotletakse Euroopa Kohtu kodukorra artikli 107 kohase kiirmenetluse kohaldamist.
4. Vangistuse osas ei nähta selle kohaldamise aluse tõttu ette mingeid muudatusi.
5. [...] [advokaadi taotlemine kahtlustatavale]
6. [...] [tõlgi taotlemine kahtlustatavale]

Põhjendused:

1 I. Asjaolud:

Euroopa vahistamismääruse esitamisega taotlesid Austria ametiasutused kahtlustatava kinnipidamist, et ta kriminaalmenetluse läbiviimiseks välja anda. Alates 14. maist 2019 viibib kahtlustatav talle esitatud varguse süüdistuse alusel ja Berliini prokuratuuri menetluse läbiviimiseks [...] eelvangistuses. Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (kriminaalasjades tehtava rahvusvahelise koostöö seadus, edaspidi „IRG“) §-de 22 ja 28 kohase 24. mail 2019 toimunud kohtuliku ärakuulamise käigus ei nõustunud kahtlustatav lihtsustatud väljaandmisega (IRG § 41); seevastu loobus ta nõudmast kinnipidamist erikohustuse reeglist (nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta, edaspidi „raamotsus 2002/584/JSK“, artikkel 27). Eelotsusetaotluse esitanud kohus tegi 29. mail 2019 (kahtluse tõttu seoses Euroopa vahistamismääruse teinud asutusega) [lk 3] määruse kahtlustatava väljaandmise eesmärgil (ainult) ajutiseks kinnipidamiseks, ning sellest teavitati kinnipidamisasutust, milles kahtlustatav eelvangistust kandis. Berliini prokuratuur taotles väljaandmise lubatavaks tunnistamist (IRG § 29 lõige 1). Eelotsusetaotluse esitanud kohus peatab otsuse tegemise väljaandmise lubatavuse kohta ja esitab Euroopa Kohtule [...] [eespool sõnastatud] eelotsuse küsimuse.

- 2 1. Landesgericht Wien'i (liidumaa kohus Viinis) 20. mai 2019. aasta määrusega kohtulikult kinnitatud Euroopa vahistamismäärus, mille tegi Viini prokuratuur 16. mail 2019, [...] vastab sisu poolest IRG § 83a lõikes 1 sätestatud nõuetele. Kõnealuses vahistamismääruses on märgitud, et sama numbriga kohtuasjas on Viini prokuratuur teinud 14. mail 2019 määruse kahtlustatava vahistamiseks, millele on eelnimetatud kohus 16. mail 2019 loa andnud ning milles heidetakse kahtlustatavale ette järgmisi tegusid:
- 3 a) 9. augustil 2018 murdis ta koos kaasosalisega sisse ettevõtte SQ Equipment Leasing Polska reisibussi ja varastas sealt fotoaparaadi koos fotoaparaadi kotiga, kaks seljakotti, rahakoti ja 1000 Hiina jüaani (CNY) sularaha. Seejuures varjas ta ka kuriteo ohvrile kuulunud krediitkaarti.

- 4 b) 10. augustil 2018 murdis kahtlustatav koos kaasosalisega sisse ettevõtte W.E. Blaschitz sõidukisse, et sealt midagi kaasavõtmisväärselt varastada, kuid põgenes siiski saagita, sest talle ja kaasosalisele sattus peale kolmas isik, keda kahtlustatav sundis noaga ähvardades neid mitte jälitama.
- 5 c) 17. augustil 2018 varastas kahtlustatav koos kaasosalisega käekoti, milles oli rahakott, mobiiltelefon ning prillid koguväärtusega 950 eurot ning 50 eurot sularaha, kusjuures väidetavalt võttis ta koti, sellal kui tema kaasosaline juhtis kõrvale ohvri abikaasa tähelepanu. [lk 4]
- 6 d) 18. augustil 2018 murdis ta koos kaasosalisega sisse võõrasse sõidukisse, olles lõhkunud selle küljeakna; kahtlustatava eesmärk oli varastada kaasa võtmist väärivaid asju, kuid ta ei leidnud midagi sobivat.
- 7 2. Kahtlustatava väljaandmine on samuti põhimõtteliselt lubatav.
- 8 Kahtlustatavale süüks pandavate tegude näol on tegemist kuritegudega, mille puhul on väljasaatmine lubatav (IRG §-d 3 ja 81); seejuures ei pea (professionaalse, osaliselt katse staadiumisse jäänud) varguse puhul teo mõlemas riigis karistatavust IRG § 81 punkti 4 kohaselt kontrollima, kuna väljaandmist taotleva riigi õiguse järgi on tegemist raamotsuse 2002/584/JSK artikli 2 lõikes 2 loetletud kuriteoga, mis on karistatav vabadusekaotusega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt kolm aastat. Ülejäänud teod on nii väljaandmist taotleva riigi õiguse kohaselt (Austria karistusseadustiku § 105 lõige 1 ja § 241e lõige 3) kui ka vastavalt Saksa õigusele (Strafgesetzbuch'i (Saksa karistusseadustik, edaspidi „StGB“) § 240 ja § 274 lõike 1 punkt 1) karistatavad ning väljaandmist taotleva riigi õiguse alusel mõistetakse nende puhul maksimaalseks karistuseks vähemalt kaheteist kuu pikkune vabadusekaotus.
- 9 Kahtlustatava väljaandmist välistavad takistused puuduvad.
- 10 II. Eelotsuse küsimuse põhjendused
- Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et tulenevalt Euroopa Kohtu 27. mai 2019. aasta otsusest liidetud kohtuasjades OG (C-508/18) ja PI (C-82/19 PPU) vastu, ei saa ta Viini prokuratuuri esitatud Euroopa vahistamismääruse alusel toimuvat väljasaatmist lubatavaks tunnistada. Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb siiski, kas kõnealust kohtuotsust võiks kohaldada ka Austria prokuratuuride puhul.
- 11 1. Austria Staatsanwaltschaftsgesetz'i (Austria prokuratuuri seadus, edaspidi „StAG“) § 2 lõike 1 kohaselt [lk 5] on Austria prokuratuurid seotud antavate juhistega. StAG § 2 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:
- 12 Iga kriminaalasju lahendava liidumaa kohtu asukohas asub prokuratuur, iga liidumaa kõrgeima kohtu asukohas asub liidumaa prokuratuur ning Austria kõrgeima üldkohtu juures asub peaprokuratuur. Prokuratuurid alluvad liidumaa

prokuratuuridele ning need koos peaprokuratuuriga alluvad vahetult föderatsiooni justiitsministrile ja on seotud tema antavate juhistega.

- 13 Euroopa Kohtu kõnealuse 27. mai 2019. aasta kohtuotsuse kriteeriumide kohaselt ei saa Austria prokuratuur seega olla vahistamismäärust tegev asutus raamotsuse 2002/584/JSK artikli 6 lõike 1 tähenduses.
- 14 2. Euroopa vahistamismääruse tegemise menetlus Austrias erineb siiski Euroopa Kohtu 27. mai 2019. aasta kohtuotsuse aluseks olnud asjaoludest selle poolest, et Austria õiguse järgi ei otsusta Euroopa vahistamismääruse tegemise üle ainult prokuratuurid.
- 15 Austria Gesetz über die Justizielle Zusammenarbeit in Strafsachen mit den Mitgliedstaaten der Europäischen Union'i (seadus Euroopa Liidu liikmesriikidega kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö kohta, edaspidi „EU-JZG“) § 29 näeb ette Euroopa vahistamismäärusele kohtuliku loa andmise, mis käesolevas asjas ka saadi. EU-JZG § 29 lõike 1 esimene lause on sõnastatud järgmiselt:
- 16 Prokuratuur annab korralduse isik kohtuliku loa saanud Euroopa vahistamismääruse alusel vahistada ning vajadusel algatab tagaotsitava isiku Schengeni infosüsteemi kandmise pädevate julgeolekuasutuste kaudu vastavalt SDÜ (Schengeni lepingu rakendamise konventsioon) artiklile 95, kui on alust algatada isiku tagaotsimine vahistamise eesmärgil vähemalt ühes liikmesriigis.
- 17 Kohtuliku loa andmise menetlus toimub vastavalt Austria Strafprozessordnung'i (kriminaalmenetluse seadustik, edaspidi „StPO“) §-le 105: **[lk 6]**
- 18 (1) Kohus peab tegema otsuse eelvangistuse määramise ja pikendamise taotluste ning teatavate muude sunnimeetmete lubamise kohta. Loa saanud meetme rakendamiseks (§ 101 lõige 3) määrab kohus tähtaja, mille kasutamata jätmise korral muutub luba kehtetuks. § 169 kohase vahistamise eesmärgil kande tegemise korral ei arvestata tähtaja hulka kande kehtivusaega, kuid prokuratuur peab vähemalt korra aastas kontrollima, kas vahistamise alused veel kehtivad.
 (2) Kui see on lõike 1 kohase taotluse üle otsustamisel õiguslikel või faktilistel põhjustel vajalik, võib kohus anda korralduse kriminaalpolitsei täiendava uurimise läbiviimiseks või teostada niisugust uurimist omal algatusel. Samuti võib kohus prokuratuurilt või kriminaalpolitseilt nõuda faktilisi selgitusi kohtuasja materjalide osas ning aruande esitamist loa saanud meetme rakendamise ja täiendava uurimise kohta. Pärast eelvangistuse määramist võib kohus anda korralduse, et talle edastataks § 52 lõike 2 punktides 2 ja 3 nimetatud dokumentide ärakirjad ka edaspidi.
- 19 Nimetatud kohtuliku kontrolli raames tuleb arvesse võtta StPO § 5 lõigete 1 ja 2 kohaseid seaduslikkuse ja proportsionaalsuse kriteeriume:
- 20 (1) Kriminaalpolitsei, prokuratuur ja kohus võivad pädevuse teostamisel ja tõendite kogumisel riivata isiku õigusi ainult määral, mil see on seaduses selgelt

ette nähtud ning on nende ülesannete täitmiseks vajalik. Sel moel toimunud iga õigushüve kahjustamine peab olema proportsionaalne süüteo raskusega, kahtluse astmega ja taotletava tulemusega.

(2) Mitme eesmärgipärase uurimistoimingu ja sunnimeetme seast peavad kriminaalpolitsei, prokuratuur ja kohus valima sellised, mis kahjustavad asjaomase isiku õigusi kõige vähem. Seadusega antud pädevust tuleb menetluse igas etapis teostada viisil, mis väldib ebavajalikku tähelepanu, austab asjaomase isiku väärikust ja tagab tema ülekaalukate õigustatud huvide säilimise.

- 21 StPO § 87 lõike 1 kohaselt saab kohtu antud loa vaidlustada kaebusega.
- 22 3. Austria valitsus on Euroopa Kohtu 27. mai 2019. aasta otsuse järel antud selgituse kohaselt seisukohal, et kõnealune kohtuotsus [lk 7] ei puuduta Austriat, sest käesoleval juhul kirjeldatud menetlus vastab selle kohtuotsuse punktis 75 esitatule. Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei jaga seda arvamust, sest tema hinnangul peavad kohtuotsuse punktides 74 ja 75 esitatud tingimused olema täidetud mitte alternatiivselt – nagu ilmselgelt eeldab Austria valitsus –, vaid kumulatiivselt.
- 23 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on siiski seisukohal, et Austria menetlus, mille puhul ei ole vahistamismääruse teinud asutusena raamotsuse 2002/584/JSK artikli 6 lõike 1 tähenduses esineval prokuratuuril tegelikult ainupädevust Euroopa vahistamismääruse tegemise otsustamise üle, vaid pigem on see pädevus luba andval kohtul ning seega kahtlemata sõltumatul õigusasutusel, vastab täielikult asjaomase isiku kohtuliku kaitse huvidele, mida rõhutati Euroopa Kohtu 27. mai 2019. aasta otsuses. Seetõttu esitab eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtule resolutsioonis toodud küsimuse.

24 III. Eelotsusetaotluse kiirmenetluses lahendamise taotluse põhjendused:

Eelotsuse küsimus puudutab Euroopa Kohtu kodukorra artikli 107 lõikes 1 nimetatud valdkonda. Kahtlustatav viibib praegusel ajal eelvangistuses Saksamaal algatatud menetluse tõttu, mis võidakse siiski igal ajal lõpetada. Selle järel kohaldatava, väljaandmise eesmärgil määratud ajutise kinnipidamise kestus on IRG § 16 lõike 2 esimese lause kohaselt piiratud kahe kuuga. Tavapärase eelotsusemenetluse läbiviimise puhul on alust karta, et kahtlustatav tuleb enne otsuse langetamist vangistusest vabastada ning ta võib uuesti pakku minna.

[...]